

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Vad bör kommunens förtroendevalda veta om konst och kultur i kommunerna?

Sommaren 2025

Innehållsförteckning

[Taite stöder kommunerna i deras kulturarbete](#)

[Varför bör kommunerna främja kultur?](#)

[Det ingår i varje kommuns uppgifter att ordna kulturverksamhet](#)

[Även andra lagar styr kommunernas kulturverksamhet](#)

[Kulturverksamhet är ett delat ansvar](#)

[Centrala konst- och kulturpolitiska dokument för kommunala beslutsfattare](#)

[Finansiering av kulturverksamhet](#)

[Finansiering från staten, kommuner, stiftelser och privatpersoner](#)

[Finansiering av det fria konstfältets sammanslutningar](#)

[Exempel: Festivaler har betydande regionalekonomiska effekter](#)

[Exempel: Kommunerna spelar en viktig roll i finansieringen av festivaler](#)

[Strukturer i kommunernas kulturverksamhet och jämförelse av kostnader](#)

[Konstnärers arbete och försörjning](#)

[Konstnärer får sin försörjning från många olika källor](#)

[Konstnärers inkomstslag 2023](#)

[Kommunens inverkan på konstnärers inkomstbildning och sysselsättning](#)

[Konstnärer samarbetar gärna med kommunen ...](#)

[... men upplever att det är svårt att samarbeta med kommunen](#)

[Vilken typ av stöd vill konstnärer ha från kommunerna?](#)

[Vad kan en kommunal beslutsfattare göra för att främja konst och kultur?](#)

[Främjande av kultur på strategisk nivå](#)

[Samordning inom kommunen av åtgärder för att främja konst och kultur](#)

[Samordning inom kommunen för att stärka konstnärers arbetsförutsättningar](#)

[Var hittar man mer information?](#)

[Mer information och experttjänster från Taite i frågor om konst och kultur](#)

[Länkar och mer information](#)

[Material från kommunförbundet](#)

Taike stöder kommunerna i deras kulturarbete

- Centret för konstfrämjande (Taike) har tagit fram detta material för kommunernas förtroendevalda som stöd för deras beslutsfattande och främjande av konst.
- Taike är ett ämbetsverk som lyder under undervisnings- och kulturministeriet och vars uppgift är att främja konst nationellt och internationellt.
- En av Taikes uppgifter är att stödja kommunerna i främjandet av deras kulturverksamhet.
- År 2026 slås Taike och Nationella audiovisuella institutet (Kavi) samman till Konst- och kulturmyndigheten.

Varför bör kommunerna främja kultur?

- Kultur och konst är viktiga eftersom de
 - skapar delaktighet och gemenskap
 - bildar och stärker människan
 - ökar den ekonomiska verksamheten samt kommunens dragnings- och hållkraft
 - ger välbefinnande och underhållning, roar och skänker glädje
 - är en form av samhällsdebatt.

Varför bör kommunerna främja kultur?

- Upptäckter i Taikes verksamhet
 - Konst ökar välfärden, främjandet av kulturell välfärd gäller alla medborgare
 - Finländarna vill ha offentlig konst i sin livsmiljö (gallup om offentlig konst 2025)
 - Den kreativa ekonomin har stor tillväxtpotential men också många utmaningar på gräsrotsnivå
 - Kulturevenemang har betydande regionalekonomiska effekter
 - I den kulturpolitiska redogörelsen lyfts kulturen fram som en allemansrätt
 - Mer information, länkar och källor i slutet av detta material

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Hannele Rantala. Foto: Kai Widell

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Det ingår i varje kommuns uppgifter att ordna kulturverksamhet

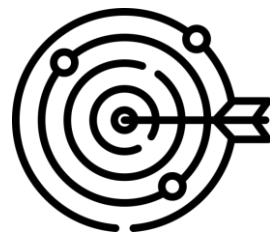
Enligt 3 § i Lag om kommunernas kulturverksamhet (166/2019)
ska kommunen ordna kulturverksamhet.

För att genomföra denna uppgift ska kommunen

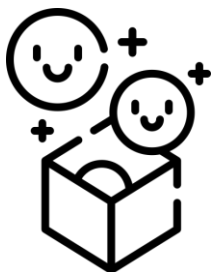
1. främja likvärdig tillgång till och mångsidigt bruk av kultur och konst

2. skapa förutsättningar för professionellt konstnärligt arbete och professionell konstnärlig verksamhet

3. främja utövande av kultur och konst samt medborgarverksamhet som anknyter till dessa

4. erbjuda möjligheter till målinriktad konst- och kulturfostran inom kulturens och konstens olika former och områden

5. främja bevarande och bruk av kulturarvet och verksamhet som stöder och utvecklar den lokala identiteten

6. främja kultur och konst som en del av invånarnas välfärd och hälsa, delaktighet och samhörighet samt den lokala och regionala livskraften

7. främja kulturell samverkan och internationell verksamhet samt utföra andra åtgärder som har samband med kultur och konst.

Även andra lagar styr kommunernas kulturverksamhet

- [Lag om allmänna bibliotek](#) (1492/2016)
 - Biblioteksverksamhet obligatorisk
- [Museilag](#) (314/2019)
- [Lag om grundläggande konstundervisning](#) (633/1998)
- [Lag om främjande av scenkonst](#) (1082/2020)
- [Lag om fritt bildningsarbete](#)

Kulturverksamhet är ett delat ansvar

- Lag om kommunernas kulturverksamhet ålägger kommunerna att ordna kulturverksamhet och ger en grund för att ordna mångsidig kulturverksamhet.
- [Lag om Konst- och kulturmyndigheten](#) fastställer att kulturfrämjande ska ske tillsammans med kommunerna.

Kulturverksamhet är ett delat ansvar

- Ansvaret för kulturverksamheten ligger också hos följande (från och med den 1 januari 2026):
 - **Landskapen** – beaktande av kultur i allt regionalt strategiarbete
 - **Livskraftscentralerna** – främjande av kultur i samarbete med andra myndigheter, samarbete och nätverk inom kultur och kreativa branscher
 - **Tillstånds- och tillsynsverket** – koordinering av biblioteksuppgifter och utvärdering av grundläggande tjänster även när det gäller tillgången till kulturtjänster
 - **Välfärdsområdena** – lagstadgat samarbete med kommuner och organisationer för att främja invånarnas välfärd och hälsa genom kultur

Centrala konst- och kulturpolitiska dokument för kommunala beslutsfattare

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Kulturpolitisk redogörelse är en långsiktig strategi för statens konst- och kulturpolitik.

Tillväxtstrategin för den kreativa ekonomin 2025–2030 omfattar åtgärder inom den offentliga sektorn som möjliggör tillväxt och internationalisering i företag inom den kreativa ekonomin.

Kulturarvsstrategin granskar kulturarvets betydelse vare sig det är materiellt, immateriellt eller digitalt eller knyter an till kultur- eller naturmiljön.

Finlands arkitekturpolitiska program 2022–2035 erbjuder ett övergripande perspektiv för målinriktad utveckling av den byggda miljön.

Konst, kultur och ett mångfaldigt Finland-programmet har som mål att beakta den ökande mångfalden bland befolkningen i Finland i all planering och allt beslutsfattande inom konst- och kulturpolitik.

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Olavi Koponen. Foto: Kai Widell

Finansiering av kulturverksamhet

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Finansiering från staten, kommuner, stiftelser och privatpersoner

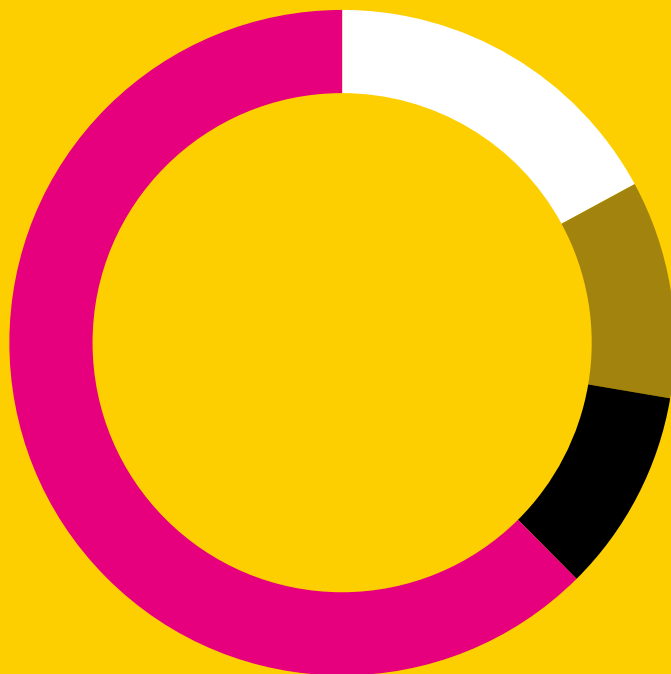
- Ansvaret för den offentliga finansieringen av kulturverksamheten delas mellan staten och kommunerna. Detta syftar till att säkerställa den regionala tillgången till kultur i olika delar av landet.
- Totalt lägger staten och kommunerna årligen över en miljard euro på kultur.
- Kommunerna lägger i genomsnitt mindre än två procent av sina utgifter på kultur.
- Kulturens andel av statsbudgetens utgifter har länge varit 0,8 %.

Finansiering från staten, kommuner, stiftelser och privatpersoner

- Undervisnings- och kulturministeriet beviljar kommunerna statsandelar till professionella sammanslutningar inom scenkonst, såsom stadsteatrar och stadsorkestrar, samt till museer.
- Undervisnings- och kulturministeriet, Taite ja Museiverkko beviljar behovsprövade statsunderstöd till professionella konstsammanslutningar, till exempel fria teatergrupper och konstgallerier.
- Stiftelsernas finansiering av konst och kultur uppgick 2023 till sammanlagt 85 miljoner euro.
- Privat konsumtion är den största inkomstkällan för konst, men beloppet varierar mycket mellan olika konstarter.

Finansiering från staten, kommuner, stiftelser och privatpersoner

Det totala beloppet för privat finansiering och konsumtion är en uppskattning, men årskonsumtionen av till exempel litteratur och musik uppgår till ca 300 miljoner euro vardera. Enligt vissa uppskattningar lägger hushållen upp till 6,4 miljarder euro per år på kultur.

- Undervisnings- och kulturministeriets statsandelar 2025 sammanlagt 147 miljoner euro
- Undervisnings- och kulturministeriets, Taikes och Museiverkets statsunderstöd 2025 sammanlagt 91 miljoner euro
- Stiftelsernas finansiering av konst och kultur 2023 sammanlagt 85 miljoner euro

Finansiering av det fria konstfältets sammanslutningar

Taikes årliga allmänna understöd för konst

- ca 13,7 miljoner euro
- till sammanlagt 193 sammanslutningar 2025
- stöden gick till 35 kommuner 2025.

Finansiering från kommuner till sammanslutningar som finansieras av Taike

- ca 5,9 miljoner euro
- ca 20 % fick ingen finansiering från sin hemkommun.

Total omsättning för sammanslutningar som finansieras av Taike

- ca 100 miljoner euro
- statlig finansiering totalt 38 % i genomsnitt
- kommunal finansiering totalt 12 % i genomsnitt.

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Exempel: Festivaler har betydande regionalekonomiska effekter

Festivalverksamhet

Direkta effekter

Avlöningar,
hyra av lokaler,
köp av tjänster,
investeringar

Indirekta effekter

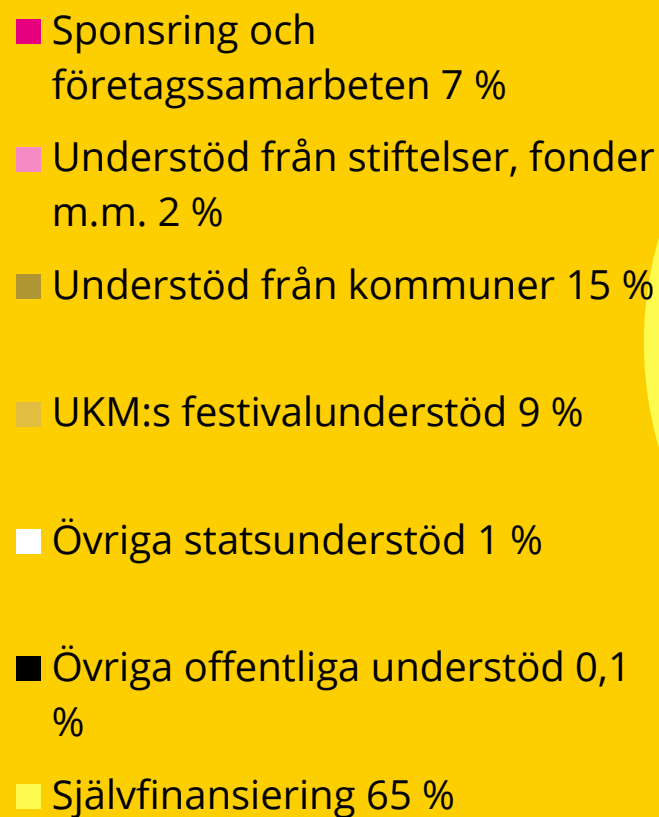
Festival-
besökarnas
konsumtion,
skatteintäkter

Multiplikator- effekter

Ökning av den
lokala ekonomins
totala anslag och
konsumenternas
köpkraft > effekter
på den regionala
ekonomin och
näringslivet

Exempel: Kommunerna spelar en viktig roll i finansieringen av festivaler

- Självfinansiering utgör den klart största delen av festivalernas finansiering. Intäkterna kommer från biljettintäkter (72 %), försäljnings- och tjänsteverksamhet (21 %) och övriga intäkter (7 %).
- Offentlig finansiering (■ ■ ■ ■ ■) står för cirka 25 % av festivalernas totala finansiering, varav kommunernas står för 15 %.
- Taike delade 2025 ut cirka 4 miljoner euro i festivalunderstöd till 85 festivaler.

Strukturer i kommunernas kulturverksamhet och jämförelse av kostnader

- Det finns jämförelser av kostnaderna för kommunernas kulturverksamhet och täckningen av deras tjänster, bl.a. [Kultur på kartan II](#), Cupore 2025.
- En kommuns kostnadsstruktur påverkas av kommunens egen tjänstestruktur (egen produktion, köpt tjänst eller understödd förenings tjänst) och skillnader i ekonomisk uppföljning (överföringsposter, lokalkostnader).
- Om det finns betydande skillnader mellan två grannkommuners kostnader bör man ta reda på vilka de strukturella skillnaderna är.

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Foto: Kai Widell

Konstnärers arbete och försörjning

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Konstnärer får sin försörjning från många olika källor

- Konstnärer försörjer sig ofta på flera olika former av inkomster, såsom lönearbete på deltid, försäljning av verk som företagare, stipendiearbete och upphovsrättsersättningar.
- Nästan alla konstnärer har flera olika ställningar på arbetsmarknaden under året.
- Som de viktigaste inkomstslagen bedömer konstnärerna lön, arbetsstipendium och företagsinkomst. Endast en del av löneinkomsten kommer från konstnärligt arbete.
- Även om många konstnärer har fått arbetsersättningar, arvoden och upphovsrättsersättningar har dessa inkomstslag liten ekonomisk betydelse (den viktigaste inkomstkällan för mindre än 5 %).

Taiteen edistämiskeskus
Centre for artsträmjande
Arts Promotion Centre Finland

Konstnärers inkomstslag 2023

Konstnärerna ombads välja alla inkomstslag som de fått under året. Källa: Konst- och kulturbarometern 2024, figur 3. Dessutom uppgav konstnärerna andra inkomster som stod för mindre än 10 %, bl.a. utkomststöd och föräldradagpenning.

Kommunens inverkan på konstnärers inkomstbildning och sysselsättning

Finansiering och stöd från kommunen

Indirekt stöd

- Understöd, lokaler, samarbete

Evenemang och festivaler

- Sysselsättning: framförande och produktion av konst
- Upphovsrättsersättningar

Organisationer

- Sysselsättning: konstnärliga produktioner
- Sysselsättning: annat arbete
- Arbetsförmedling
- Försäljning av verk
- Möjligheter att framföra verk
- Upphovsrättsersättningar

Direkt stöd

- Bidrag och stipendier
- Hyreskompenserade arbets- och föreställningslokaler
- Residens

Kommunens produktion av tjänster

Institutioner som får statsandelar

- Teatrar, orkestrar, museer

- Sysselsättning: framförande och produktion av konst
- Förvärv av verk
- Upphovsrättsersättningar

Arbete som kommunen beställer av konstnärer

- Förvärv av verk och offentlig konst
- Sysselsättning: framförande och produktion av konst
- Undervisnings- och guidetjänster
- Experttjänster
- Upphovsrättsersättningar

Sysselsättningsområdenas tjänster

- Arbetsförmedling
- Sysselsättningsstöd
- Företagsstöd / startbidrag

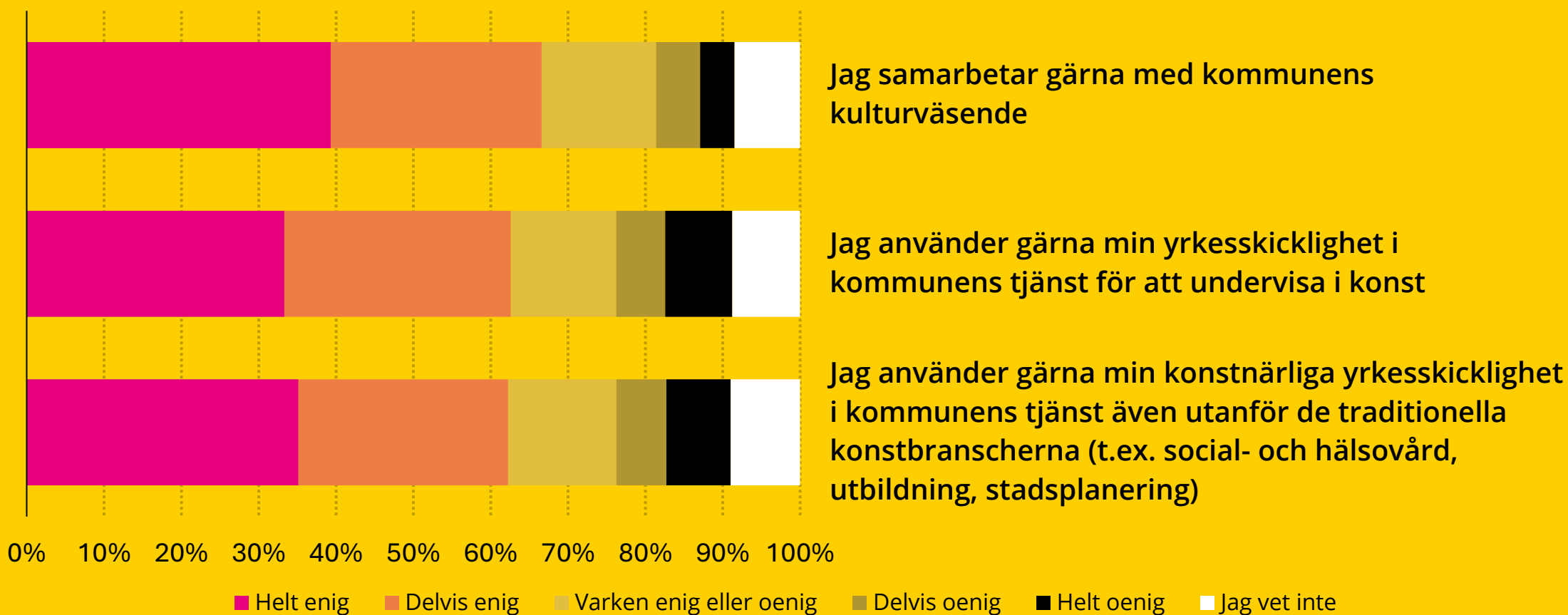
Konstnärer

Konstnärer samarbetar gärna med kommunen ...

Konstnärernas syn på påståenden om samarbete med kommunen, % (n=1070–1704)

... men upplever att det ofta är svårt att samarbeta med kommunen

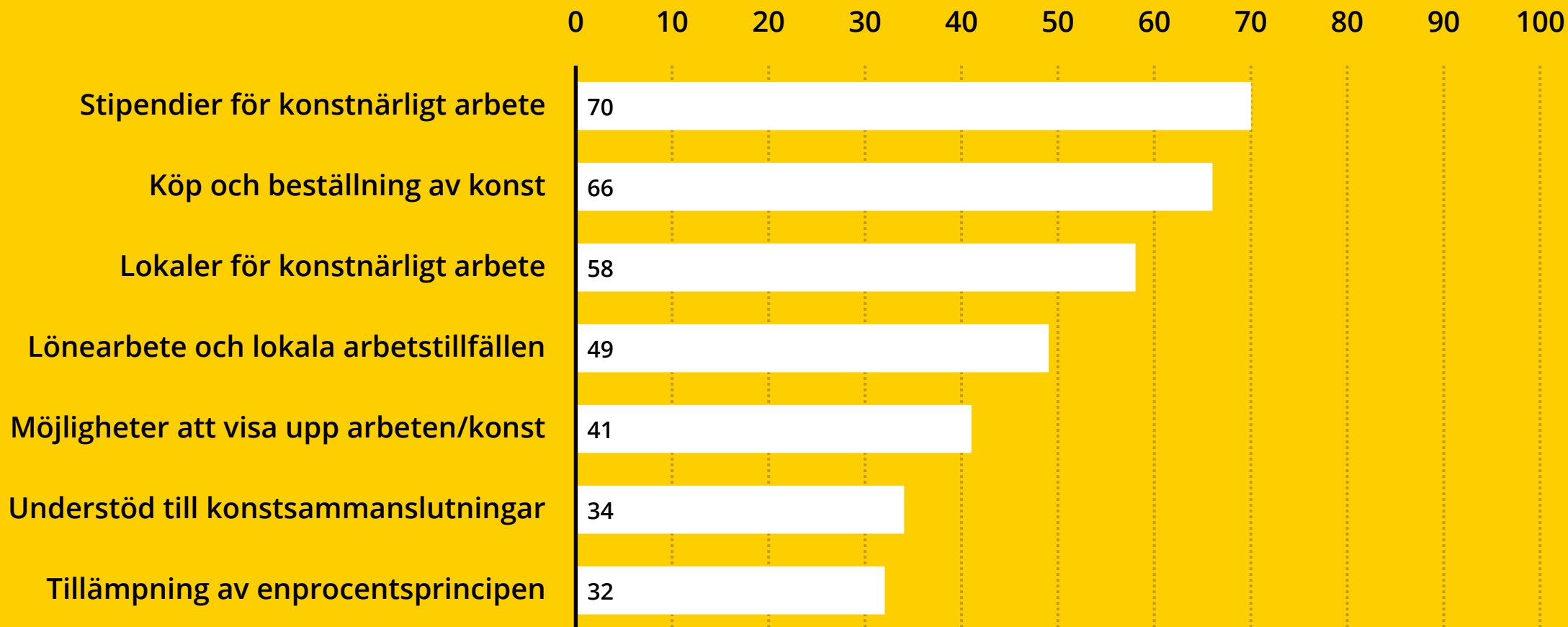
- Alla konstnärer känner inte till hur man i kommunerna främjar konst och konstnärligt arbete eller vilka möjligheter den egna kommunen kan erbjuda konstnärer.
- De tycker ofta att det är svårt att kommunicera med kommunens beslutsfattare och tjänstemän. Endast en tredjedel (34 %) av Konst- och kulturbarmeterens svarande upplevde att det är lätt att kommunicera med beslutsfattare och tjänstemän i sin kommun.
- Det finns en önskan om mer interaktion och ömsesidighet från kommunerna gentemot konstfältet.

Taiteen edistämiskeskus
Centre for art promotion
Arts Promotion Centre Finland

Vilken typ av stöd vill konstnärer ha från kommunerna? (n=1078)

Källa: Konst- och kulturbarometern 2020

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Sasha Huber. Foto: Kai Widell

Vad kan en kommunal
beslutsfattare göra för att
främja konst och kultur?

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Främjande av kultur på strategisk nivå

- Branschspecifik programplanering – riktlinjer på programnivå och politisk förankring
- Koppla kultur till kommunstrategi och landskapsprogram på programnivå
- Koppla kultur till utvecklingen av alla sektorer
 - Att beakta kulturella frågor från planering till integration gör kommunens verksamhet bättre för invånarna

Samordning inom kommunen av åtgärder för att främja konst och kultur

- Regelbunden översyn av understöds- och partnerskapspraxis
- Identifiering av konstfältet som en viktig intressent som tjänsteleverantör
- Ta hand om befintliga strukturer och institutioner (t.ex. konstinstitutioner och grundläggande konstundervisning)
- Möjligheter att nätverka, skapa och vårda dialog (t.ex. konstkafe, partnerskapsnätverk, forum)

Samordning inom kommunen för att stärka konstnärers arbetsförutsättningar

- Kunskap och kännedom om konstnärer och kulturaktörer som bor och arbetar i kommunen
- Underlätta tillgången till kommunens egna lokaler (bokningspraxis, prissättning) som arbets- och föreställningslokaler (t.ex. multifunktionalitet, modeller för tillfällig korttidsuthyrning och lokaloperatörer), permanenta konst- och kulturlokaler som en del av kommunens servicenät
- Avlönade arbetstillfällen och uppdrag för professionella konstnärer (t.ex. kommunkonstnärsm modeller) samt öppen anbuds- och upphandlingspraxis

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Foto: Kai Widell

Var hittar man
mer information?

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Mer information och experttjänster från Taike i frågor om konst och kultur

- **Finansiering av konst och kultur:** statsunderstöd till sammanslutningar, stipendier till konstnärer samt kreativ ekonomi och konstnärers försörjning
 - Enhetschef Henri Terho, 0295 330 901, henri.terho@taike.fi
- **Nätverk för konst och kultur:** riksomfattande täckning (regionala projekt och strategi), delaktighet (kulturell välfärd, kulturell mångfald och offentlig konst)
 - Enhetschef Antti Huntus, 0295 330 810, antti.huntus@taike.fi

Länkar och mer information

- [Databank över kommunernas kulturverksamhet \(på finska\) | Esbo stad](#)
- [Riktig kultur inom kommunala ramar: Taikes podcast i fyra delar om konst, kommuner och välfärd \(på finska\)](#)
- [Experttjänster som Centret för konstfrämjande erbjuder kommunerna](#)
 - Webinarier och webinarieinspelningar
- Södra Österbottens förbunds guide till stöd för kommunernas kulturverksamhet, publiceras 08/2025

Länkar och mer information

- [Kulturpolitiska forskningscentret Cupores kommun- och regionmaterial](#)
- [Samarbetsnätverket för kulturell välfärd Taikusydän](#)
- [Kulturvälfärdspoolens guide till kommunal- och välfärdsområdesval 2025](#)

Kommunförbundets materialbank för förtroendevalda på <https://www.kommunforbundet.fi/fortroendevalda>

- Publikationer och guider om välfärd och bildning
 - Vad en kommunal beslutsfattare bör veta om välfärds- och bildningstjänsterna (handbok)
 - Välfärd och hälsa – vad innebär det? Handbok för förtroendevalda om främjandet av välfärd och hälsa (handbok)
 - Anvisningar för inrättande av ett ungdomsfullmäktige och utarbetande av verksamhetsstadga (handbok)

Kommunförbundets materialbank för förtroendevalda på <https://www.kommunforbundet.fi/fortroendevalda>

- [Kommunernas och välfärdsområdenas samarbete och kontaktytor](#) (handbok)
- [Rasism – information till kommunala beslutsfattare](#) (pdf-presentation på finska)
- [Anvisningar för inrättande av ett ungdomsfullmäktige och utarbetande av verksamhetsstadga](#) (pdf-presentation)

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

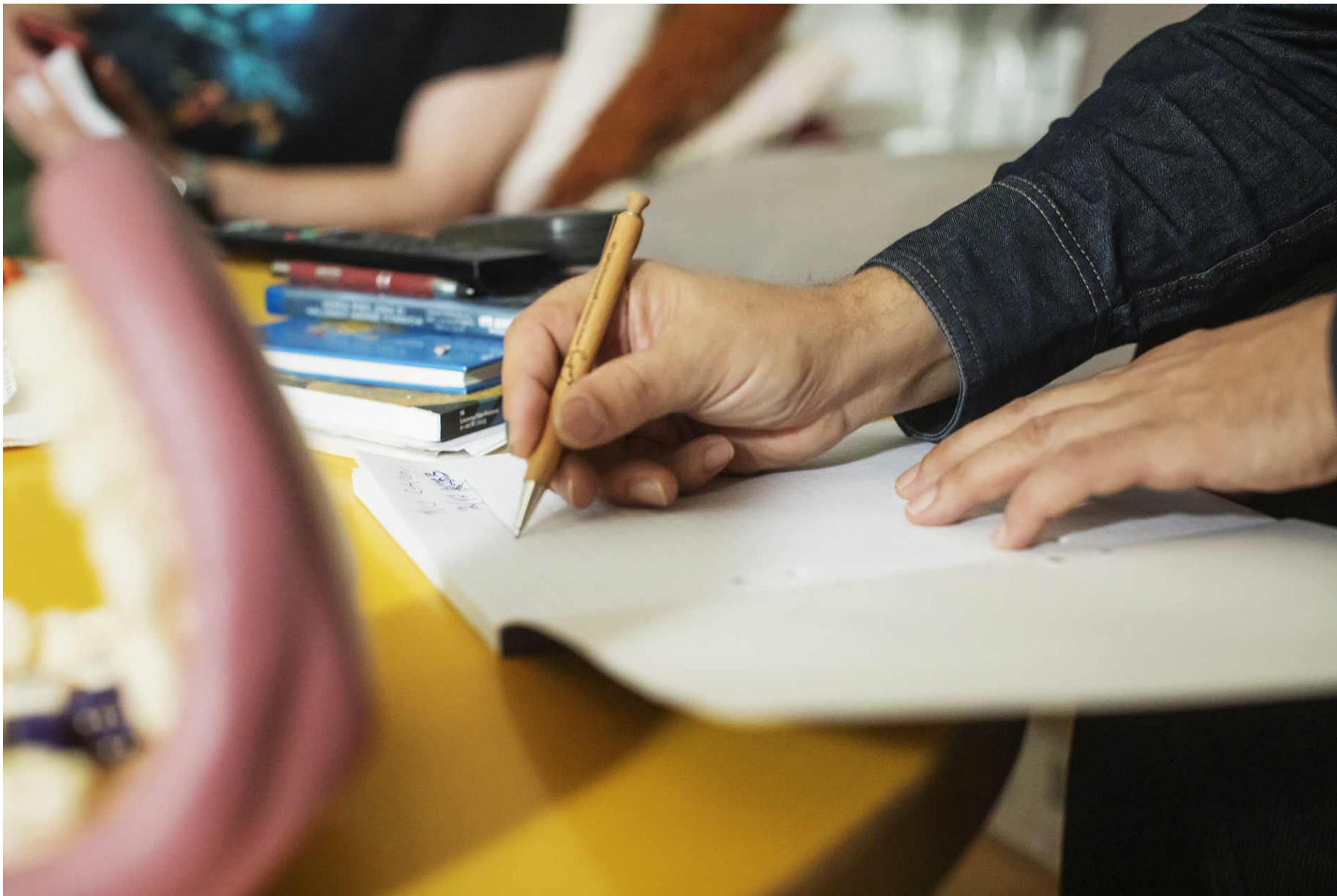

Foto: Kai Widell

Tack

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

